

Motion till riksdagen 2021/22:1592

av **Tomas Kronstahl och Björn Petersson (båda S)**

Insyn, algoritmer och AI

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över forskningsbehov och lagstiftning kring ökad insyn vad gäller algoritmer och AI för att säkra såväl medborgarnas personliga integritet som det demokratiska styresskicket här i landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I proposition 2020/21:60 Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige framhåller regeringen att dagens samhällsutveckling drivs och formas av digitaliseringen. Digital teknik och kompetens är av mycket stor betydelse för svensk innovationsförmåga och näringslivets förmåga att konkurrera globalt. Satsningar på forskning och innovation om digital teknik och artificiell intelligens (AI) samt dess användning bör därför genomföras.

Regeringen framhåller att digitaliseringen medför utmaningar som behöver hanteras på ett ansvarsfullt, etiskt, säkert, jämställt och demokratiskt sätt. Exempelvis kommer utvecklingen av AI att skapa stora möjligheter, men samtidigt kan det uppstå risker beroende på hur tekniken utvecklas och utnyttjas.

I propositionen framhålls att den digitala omställningen förändrar grundläggande delar av samhället, inklusive demokrati och socialt samspel. Förutsättningar finns för en positiv samhällsutveckling med hjälp av exempelvis automatisering och AI. Samtidigt finns utmaningar i att säkra skyddet av olika värden, till exempel den personliga integriteten. Regeringen skriver att Sverige behöver utveckla och stärka förmågan att dra nytta av data och nya teknologier.

Med anledning av propositionen har konstitutionsutskottet konstaterat att den digitala omställningen påverkar vårt samhälle och den enskilda individen på många olika sätt. Som regeringen framhåller innebär digitaliseringen stora möjligheter, men också utmaningar som måste hanteras på ett ansvarsfullt, etiskt, säkert, jämställt och demokratiskt sätt. Exempelvis kommer utvecklingen av artificiell intelligens (AI) att

skapa stora möjligheter, samtidigt som det kan uppstå risker beroende på hur tekniken utvecklas och används. Användningen av AI påverkar den enskilda individen redan i dag och kan leda till kränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna, t.ex. yttrande- och informationsfriheten, den personliga integriteten och rätten till privatliv.

Konstitutionsutskottet har därför framhållit att det finns ett stort behov av forskning om hur användningen av AI påverkar demokratin och de grundläggande fri- och rättigheterna.

Sociala medier bidrar till att skapa skarpa gränser mellan människor, ett ”vi och dom”. Lögner i kombination med hat sprids snabbare än fakta och nyanserad mening-utväxling. Detta har möjliggjorts av algoritmernas utformning. Denna utveckling riskerar den demokratiska grundväven i vårt samhälle. För detta bär de stora it-bolagen, inklusive sociala medier-företagen, de som brukar kallas big tech, ett stort ansvar. Det är rimligt att det finns insyn och transparens vad gäller de algoritmer och den AI som genom dessa företag har en sådan stor påverkan på såväl enskilda människor som hela samhällsutvecklingen.

Tomas Kronståhl (S)

Björn Petersson (S)